

Allemansrätten

Du får gå, jogga och cykla fritt i skog och mark, så länge du inte orsakar skada. Att ta vägen över en annans tomt är inte tillåtet, det kan betraktas som hemfridsbrott.

Det är tillåtet att tälta i naturen så länge du inte stör eller förstör, men vill du tälta längre än en natt, om ni är en stor grupp eller om du vill tälta i närheten av ett boningshus bör du fråga markägaren om lov.

Att göra upp en lägereld går bra, men det är förbjudet att elda när det är torrt och finns risk för att brand kan sprida sig. Små fältkök får däremot alltid användas. Elda på en säker plats och aldrig direkt på klipp hållar. Hällarna spricker lätt sönder, en skada som inte går att reparera.

Du får plocka grenar, kottar och pinnar på marken som bränsle till elden, men ingenting från levande träd.

Hundar måste hållas kopplade i naturen mellan 1 mars och 20 augusti. Då är djurlivet som känsligast och många djur har sina ungar.

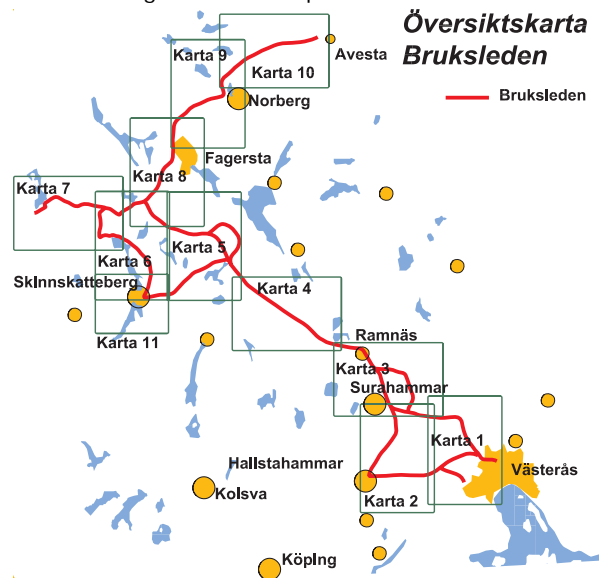
Att rida i skog och mark ingår i allemansrätten, men det är bara tillåtet om du inte orsakar någon skada. Särskilt under vår och höst då marken är blöt och mjuk gäller det att välja rätt väg. Att rida på vandringsleder och andra iordninggjorda stigar är inte att rekommendera då de upprättats för att ta sig fram till fots.

Lämna inte kvar något skräp i naturen! Både djur och människor kan skada sig på krossat glas, kapsyler, plastpåsar och rostiga burkar. Dessutom förstör det upplevelsen för nästa person som kommer till platsen.

Broschyren är framtagen inom ett projekt där statliga bidrag till lokala och kommunala naturvårdsprojekt är medfinansier för genomförandet.

Bruksleden

Genom Västmanland, från Västerås i söder till Avesta och Malingsbo i norr, sträcker sig Bruksleden. Från Mälardalens slätter kan du vandra norrut in i Bergslagens djupa skogar och böljande terräng. Leden passerar ett omväxlande natur- och kulturlandskap där små brukssamhällen med spännande historia och många sevärdheter utgör ett karakteristiskt inslag. Skogsterräng blandas med blomstrande ängsmarker, ödsliga myrar, glittrande sjöar och kalkrika områden med spännande växtlighet. Flera större vattendrag, som Kolbäckån med Strömsholms kanal, korsar också genom landskapet.

Etapper

Bruksleden är 25 mil lång och indelad i 27 etapper med varierande längd. De flesta börjar och slutar vid en rastplats med vindsydd eller en raststuga. I skogen är leden markerad med orange färg på träd och stolpar.

Vatten och ved

Vattenkällor finns på några ställen längs leden. Vattenkvaliteten i dessa källor kontrolleras inte. Därför är de inte utmärkta på kartorna och det rekommenderas att du bär med dig eget vatten. Ved finns i allmänhet inte utlagd vid vindsydd och raststugor.

Ansvar

Ansvarig för Bruksleden är de kommuner leden passerar, Västerås, Hallstahammar, Surahammar, Skinnskatteberg, Fagersta och Norberg. Kontakta: info@bruksleden.se

www.bruksleden.se

Bruksleden Etapp 11

Stenbjörnskojan - Trummelsberg
10 km

2006

Ettappbeskrivning

Ettapp nr 11 går genom småkuperad vildmarksterräng som karaktäriseras av de många mossar och våtmarker du passerar. Leden går i stort sett enbart på skogsstigar, undantaget två kortare sträckor på grusväg.

Stenbjörnskojan, där ettappen startar, är en gammal skogsarbetarkoja med stall från 1930-talet. Nu används den som rast- och övernattningsstuga. Härifrån går leden upp på Stenbjörnsberget. Toppen består av berghällar varifrån du har lite utsikt över omgivningarna.

Du fortsätter din vandring genom varierande skogsterräng. Ibland står skogen tät, för att i nästa stund övergå i luftig tallskog med höga stammar och mossklädd mark, eller en mosse som du tar dig över via spänger.

Leden passerar öster om det stora myrkomplexet Stora Flyten som består av svagt sluttande kärr och välvda högmossar. Myrområdets storlek och variationsrikedom har bidragit till dess vildmarkskaraktär med fågelarter som tjäder, orre och trana.

Ca 1,5 km väster om Avlångskullen ligger Rudtjärn och Rudtjärnsberget. Här finns en blockgrotta med flera gångar.

Sista kilometern fram till ettappmålet vid Trummelsberg går du längs en grusväg. I Trummelsberg fanns en gång ett bruk och även om det mesta från den tiden är borta kan du fortfarande se några spännande lämningar som ruinen efter ett kolhus, en grävd kanal och kajen. För att komma till rastplatsen passerar du några hus och viker därefter av på en liten väg ner till vänster. Här nere vid sjön stora Kedjen finns badplats, stora gräsytor och ett vindskydd mm.

Rastplatser

Vid ettappstarten Stenbjörnskojan ligger en raststuga. Stugan innehåller fyra våningssängar, med plats för åtta personer. Utanför finns eldstad och bänkar. Platsen är inte idealisk för att tälta eftersom marken är stenig och ojämn, men någon plats går att hitta.

Det är fint att ta en rast på berghällarna uppe på Stenbjörnsberget.

Vid Trummelsberg finns en mysig lägerplats nere vid sjön stora Kedjen. Här finns vindskydd, två eldstäder, bord och bänkar, TC och badplats med brygga. Det finns stora gräsytor att slå upp tält på.

Vindskyddet vid Trummelsberg

Kommunikationer

Du kan inte komma till den här ettappen med kollektivtrafiken.

Vid Trummelsberg finns plats för några bilar att parkera.

Information om bussar finns på Västmanlands lokaltrafiks hemsida: www.vl.se. Du kan även ringa trafikupplysningen: 0774 - 410 410

Information om tågtrafiken hittar du på www.tagibergslagen.se

Kartor

Bruksledens delkartor nr 4 och 5 täcker aktuell ettapp. Utöver dem kan du använda Lantmäteriets terrängkarta 11G NV Västerås i skala 1:50 000.

www.bruksleden.se

Stora Flyten

Bruksleden går i östra kanten av våtmarksområdet stora Flyten. Stora Flyten omfattar ett tiotal sjöar och tjärnar som omges av olika typer av kärr och mossar. På mossarna växer ljung och kråkris. Hela myrområdet ligger i ett barrskogsområde där en mängd olika arter av vitmossor täcker stora delar av bottenkiktet. Kärran hyser krävande arter som myggblomster, slätterblomma, ängsnycklar och sumpnycklar. Området lockar en mängd våtmarksfåglar som storspov, tofsvipa, grönbena, enkelbeckasin, ljungpipare, trana, ängspiplärka och gulärta.

Trummelsberg

Fem kilometer in i skogen, väster om väg 66, ligger Trummelsberg vid sjön Kedjen. Av detta bruk som grundades av Olof Trummel år 1622 finns idag bara ruiner kvar. Malmen kom hit från Norberg och det färdiga tack- eller stångjärnet fördes sedan vidare till Färna bruk. Hammaren lades ner år 1864, medan hyttan hölls igång fram till 1907. Naturen har nu återtagit det mesta av platsen, men spåren efter den livliga brukshandlingen finns kvar. Den som besöker Trummelsberg kan se resterna av rostugnen, de stora gråa stenpelare som en gång var ett kolhus, den grävda kanalen, spår av kajen där prämarerna som fraktade tackjärnet lade till samt några bostadshus från 1800-talet.

Sjön Stora Kedjen vid Trummelsberg